

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

Seimo Švietimo ir mokslo komitetui
Švietimo, mokslo ir sporto
ministerijai
Sveikatos apsaugos ministerijai

Click here to
enter text.

Nr. Click here to
enter text.

Nr.

Kopija
Socialinės apsaugos ir darbo
ministerijai
Nacionalinei sveikatos tarybai
Lietuvos savivaldybių asociacijai

DĖL KOMITETO PROTOKOLINIO NUTARIMO

Susipažinome su Seimo Švietimo ir mokslo komiteto (toliau – Komitetas) posėdžio protokolo išrašu, kuriame išdėstyti pasiūlymai po 2026 m. gegužės 20 d. diskusijos „Vaikų fizinis aktyvumas: mokslas, politika ir realūs sprendimai“.

Informuojame, kad Vyriausybės kanceliarija paprašė Sveikatos apsaugos ministeriją (toliau – SAM), Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją (toliau – ŠMSM) ir Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją pagal kompetenciją įvertinti Komiteto posėdžio protokolo išraše minimas Nacionalinės sveikatos tarybos rekomendacijas ir įvertinti tikslingumą inicijuoti jų aptarimą Tarpžinybinės vaiko gerovės tarybos posėdyje ir (arba) Jaunimo reikalų tarybos posėdyje. Siunčiame Komitetui susipažinti su Vyriausybės kanceliarijoje 2026 m. birželio 12 d. gautu ŠMSM raštu ir 2026 m. birželio 25 d. gautu SAM raštu apie šių ministerijų įgyvendinamus veiksmus dėl vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo ir Lietuvos mokinių fizinio aktyvumo gerinimo.

PRIDEDAMA:

1. Komiteto 2026 m. birželio 9 d. raštas Nr. G-6021, 4 lapai (išskyrus Komitetą);
2. Vyriausybės kanceliarijos 2026 m. birželio 3 d. raštas Nr. S-1756, 9 lapai (tik Komitetui);
3. ŠMSM 2026 m. birželio 9 d. raštas Nr. G-6188, 3 lapai (tik Komitetui);
4. SAM 2026 m. birželio 25 d. raštas Nr. G-6595, 3 lapai (tik Komitetui).

Socialinės politikos grupės vadovė

Eglė Neciunskienė

Giedrė Ulytė, tel.: +370 5 209 8771, +370 664 65 828, el. p. giedre.ulyte@lr.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

Sveikatos apsaugos ministerijai
Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

Nr.

Kopija
Seimo kanceliarijai
Lietuvos savivaldybių asociacijai
Nacionalinei sveikatos tarybai

DĖL NACIONALINĖS SVEIKATOS TARYBOS REKOMENDACIJŲ

Vyriausybės kanceliarijoje gavome Nacionalinės sveikatos tarybos (toliau – Taryba) rekomendacijas dėl vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo.

Prašytume Sveikatos apsaugos ministeriją, Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją ir Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją pagal kompetenciją įvertinti pateiktas rekomendacijas. Taip pat prašytume Sveikatos apsaugos ministeriją kartu su suinteresuotomis institucijomis aptarti Tarybos pasiūlymą dėl tarpsektorinio veiksmų plano parengimo tikslingumo. Apie aptarimo rezultatus bei numatomus veiksmus rekomendacijoms įgyvendinti maloniai prašome informuoti Tarybą ir Vyriausybės kanceliariją.

Siūlytume Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai įvertinti tikslingumą inicijuoti Tarybos rekomendacijų aptarimą Tarpžinybinės vaiko gerovės tarybos posėdyje ir (arba) Jaunimo reikalų tarybos posėdyje kartu su suinteresuotomis institucijomis bei organizacijomis.

PRIDEDAMA (išskyrus paskutinį adresatą):

1. Tarybos rekomendacijos dėl Lietuvos mokinių fizinio aktyvumo gerinimo, 5 lapai.
2. Tarybos rekomendacijos dėl Lietuvos vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo, 3 lapai.

Vyriausybės kancleris

Eitvydas Bingelis

Giedrė Ulytė, tel.: +370 5 209 8771, +370 664 65 828, el. p. giedre.ulyte@lr.lt

Rekomendacijos dėl Lietuvos vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo

Atsižvelgiant į Nacionalinės sveikatos tarybos posėdyje pristatytus mokslo duomenis, ekspertines įžvalgas bei institucijų atstovų diskusijas, konstatuotina, kad Lietuvos vaikų ir jaunimo sveikatos rodikliai kelia vis didesnį susirūpinimą.

1. Sveikatos apsaugos ministerijai (SAM)

- Siūlytina vykdyti nacionalinę vaikų ir jaunimo sveikatos rodiklių stebėseną: ji turėtų būti nuosekli, naudotini standartizuoti tyrimų metodai. Tikslinga aiškiai įvardinti institucijas ir universitetus, atsakingas už tokio pobūdžio tyrimus, deleguojant joms aiškiai apibrėžtas funkcijas. Be to būtinas tęstinis rodiklių vertinimas ne tik nacionaliniu, bet ir savivaldos lygmeniu.
- Peržiūrėti Nacionalinės sveikatą stiprinančių mokyklų tinklo iniciatyvas, inicijuojant ilgalaikes, nacionalines prevencines programas dėl nutukimo, emocinės sveikatos, miego, ekranų, socialinių tinklų ir psichoaktyvių medžiagų naudojimo bei kitų priklausomybių (pvz. elektroninių cigarečių naudojimas). Prevencinės programos turėtų būti paremtos gerosiomis nacionalinėmis ir/ar tarptautinėmis patirtimis ir mokslo pagrįstais įrodymais.
- Vykdyti žmoniškųjų išteklių, kurie tiesiogiai susiję su vaikų ir jaunimo sveikatinimu (visuomenės sveikatos specialistai, psichologai), poreikio planavimą ikimokyklinėse ir mokyklinėse ugdymo įstaigose, užtikrinant jų tęstinį kompetencijų ugdymą ir adekvatų finansavimą, siekiant geresnio jų paslaugų prieinamumo.
- Priimti sprendimus, kas atsakingas už lėtinėmis ligomis sergančių vaikų priežiūrą ugdymo įstaigose (pvz.: cukriniu diabetu sergantys ir t.t.) ir numatyti privalomą tokių specialistų tęstinį kompetencijų didinimą. Be to fizinio ugdymo pamokos turėtų būti adaptuojamos, o ne tik atleidžiama nuo jų, užtikrinant judėjimo ir socialinio aktyvumo programas, skirtas vaikams su negalia ar lėtiniais susirgimais.
- Įdiegti sveikatos srityje vykdomų vaikų sveikatos stiprinimo priemonių rezultatyvumo vertinimo sistemą, siejant ją su gyvenamos ir vaikų bei jaunimo sveikatos rodiklių stebėseną.

2. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai (ŠMSM)

- Integruoti visuomenės sveikatos specialisto vykdomas sveikatos stiprinimo paslaugas su “Gyvenimo įgūdžių” programomis, siekiant išvengti jų dubliavimo. Be to tikslinga integracija sveikatinimo įgūdžių į ugdymo procesus (pvz.: integruojant į kūno kultūros, maisto gamintojų pamokas ir kt.).

- Didinti neformaliojo vaikų švietimo galimybes ir užtikrinat neformaliojo vaikų švietimo krepšelio tolygų prieinamumą savivaldybėse.
- Numatyti motyvacinius mechanizmus pedagogams (fizinio ugdymo mokytojams ir/ar pradinių bei kitų klasių mokytojams), kad jie taptų aktyvaus gyvenimo būdo ambasadoriais.
- Bendradarbiauti su SAM vykdant vaikų ir jaunimo sveikatos rodiklių stebėseną.

3. Visuomenės sveikatos biurams

- Analizuoti vietos vaikų ir jaunimo sveikatos rodiklius pagal standartizuotas metodikas, nustatytas SAM tvarka, ir jas proaktyviai teikti savivaldybių administracijai ir bendradarbiaujant priimti planus dėl vaikų ir jaunimo sveikatinimo didinimo.
- Vykdyti tikslines profilaktines intervencijas mokyklose, remiantis mokslu pagrįstais įrodymais, “gerosiomis patirtimis” ir jas adaptuoti pagal ugdymo įstaigų galimybes (dydį, vietovę ir pan.).
- Gerinti ne tik vaikų, bet ir tėvų sveikatos raštingumą. Vykdyti į vietos bendruomenės orientuotas sveikatos raštingumo didinimo bei sveikatos gyvensenos skatinimo iniciatyvas, siekiant mažinti socialinę atskirtį per bendruomenines veiklas (pvz.: „šeimų sporto savaitgaliai“). Iniciatyvos turėtų būti nacionalinio lygmens ir įgyvendinamos pagal panašų algoritmą.

4. Savivaldybėms

- Finansuoti papildomus visuomenės sveikatos, psichologų specialistų etatus mokyklose, atsižvelgiant į vaikų sveikatos rodiklius mokyklose, siekiant mažinti sveikatos netolygumus savivaldybėse.
Ieškoti sprendimų, kaip investuoti į sporto ir laisvalaikio infrastruktūrą bei plėtoti nemokamas popamokines veiklas.

5. Mokykloms ir jų steigėjams

- Kurti sveikatą stiprinančią mokyklos kultūrą, kaip vieną prioritetinių sričių.
- Užtikrinti aktyvias pertraukas (pvz. mobiliųjų telefonų ribojimas ugdymo proceso metu) ir kokybišką fizinį ugdymą.
- Vykdyti patyčių prevenciją.
- Bendradarbiauti skirtingais lygmenimis: su vaikais, tėvais, pedagogais, sveikatą stiprinančiais specialistais, su savivalda priimant prioritetinius sprendimus, pasirenkant priemones vaikų sveikatos stiprinimui.

- Ieškoti metodų, kaip teigiamai išnaudoti naujas technologijas, pavyzdžiui, skatinant naudoti programėles, kurios žaidybiniu principu (anglų kalba: „gamification“) skatina judėjimą ar miego higieną ir panašiai.

6. Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Parengti nacionalinį tarpsektorinį vaikų ir jaunimo sveikatos veiksmų planą, nustatant aiškius tikslus ir mechanizmus (procesinius, finansavimo ir kt.) tikslams pasiekti. Numatyti įgyvendinamo plano poveikio vertinimo mechanizmą (nacionaliniu ir savivaldybių lygmeniu), deleguojant šią funkciją su plano įgyvendinimu tiesiogiai nesusijusiai institucijai.

7. Lietuvos Respublikos Seimui

Vaikų ir jaunimo sveikatą įtvirtinti kaip valstybės prioritetą ir užtikrinti nuoseklią stebėseną ir kontrolę per Nacionalinę sveikatos tarybą, siekiant šio tikslo.

Baigiamosios nuostatos

Pagrindinė nuostata, jog rekomendacijos, teiktos atskiroms struktūroms. Tačiau pažymėtina, jog priimant sprendimus būtinas integralumas tarp skirtingų sektorių, ir struktūrų pavaldumo. Reikalinga ilgalaikė, koordinuota, integrali ir nuosekli valstybės politika, siekiant užtikrinti vaikų ir jaunimo sveikatą, kuri paremta mokslo duomenimis ir pakankamais žmogiškaisiais ir finansiniais ištekliais.

Parengta Nacionalinės sveikatos tarybos posėdžio, vykusio 2026 m. kovo 24 d., pranešimų ir diskusijų pagrindu

Rekomendacijos dėl Lietuvos mokinių fizinio aktyvumo gerinimo

Atsižvelgiant į Nacionalinės sveikatos tarybos posėdyje Lietuvos sporto universiteto mokslininkų pristatytus duomenis, konstatuotina, kad Lietuvos vaikų ir paauglių fizinio aktyvumo situacija išlieka nepalanki: tik nedidelė dalis mokinių pasiekia minimalias fizinio aktyvumo rekomendacijas, palaipsniui blogėja sveikatai reikšmingas fizinis pajėgumas, ypač širdies ir kraujagyslių bei kvėpavimo sistemų ir raumenų ištvermė, mokiniams būdinga prasta bazinių judesių kokybė, fizinio aktyvumo stoka sietina su blogesne fizine ir psichologine savijauta, aukštesniu streso lygiu, nevisaverčiu miegu bei mažiau palankia gyvensena. Taip pat galima pagrįstai teigti, kad mokinių fizinio aktyvumo įpročius reikšmingai veikia mokyklos aplinka, motyvacija, šeimos parama ir sveikatos raštingumas.

Pažymėtina, kad šis klausimas negali būti vertinamas vien kaip individualus pasirinkimas ar šeimos atsakomybė. Tai yra kompleksinė viešosios politikos, švietimo organizavimo, sveikatos prevencijos, infrastruktūros planavimo ir socialinės nelygybės problema. Todėl būtina pereiti nuo pavienių iniciatyvų prie nuoseklios, tarpžinybiniu būdu koordinuojamos ir rezultatais paremtos vaikų fizinio aktyvumo politikos.

1. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai (ŠMSM)

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai siūlytina iš esmės sustiprinti fizinio aktyvumo vietą bendrojo ugdymo sistemoje ir traktuoti fizinį aktyvumą kaip vieną esminių vaikų sveikatos, ugdymo ir gerovės sričių.

1. Siūlytina mokyklose didinti fizinio ugdymo apimtį, tačiau šią kryptį grįsti ne vien kiekybiniu, bet ir kokybiniu principu. Fizinis ugdymas turėtų apimti ne tik ištvermės ar jėgos ugdymą, bet ir nuoseklų bazinių judesių kokybės, koordinacijos, traumų prevencijos ir fizinio raštingumo ugdymą.
2. Siūlytina įvertinti galimybę etapais didinti savaitinę fizinio aktyvumo apimtį visose klasėse, derinant formalųjį fizinį ugdymą su aktyviomis pertraukomis, judriomis veiklomis po pamokų ir aktyvaus vykimo į mokyklą skatinimu. Problema nebus išspręsta tik padidinus fizinio ugdymo pamokų skaičių, jeigu mokyklos aplinka liks pasyvi didžiąją dienos dalį.
3. Tikslinga bendrųjų programų turinį koreguoti taip, kad į jį būtų aiškiai ir planingai integruotas fizinio bei sveikatos raštingumo ugdymas.
4. Užtikrinti sistemingą fizinio ugdymo specialisto darbą nuo pirmos iki dvyliktos klasės, ypač stiprinant jo vaidmenį pradinio ugdymo metu, kai formuojasi vaikų baziniai judėjimo įgūdžiai ir fizinio aktyvumo įpročiai.
5. Siūlytina nustatyti aiškius mokyklų veiklos rodiklius, susijusius su mokinių dalyvavimu fizinio ugdymo pamokose, aktyvių pertraukų organizavimu, aktyviu vykimu į mokyklą, fizinio pajėgumo testavimo apimtimi, rizikos grupių stebėsena ir pagalbos priemonių taikymu.
6. Siūlytina parengti aiškesnę nacionalinę tvarką dėl mokinių atleidimo nuo fizinio ugdymo pamokų, siekiant mažinti nepagrįsto nedalyvavimo šiose pamokose praktiką.

2. Sveikatos apsaugos ministerijai (SAM)

Sveikatos apsaugos ministerija vaikų fizinį pasyvumą turėtų vertinti ne siaurai, kaip sportavimo stoką, o kaip ankstyvą visuomenės sveikatos riziką.

1. Siūlytina kartu su kitomis atsakingomis institucijomis stiprinti nacionalinę mokinių fizinio pajėgumo, fizinio aktyvumo ir sveikatos rizikų stebėseną, užtikrinant ne tik duomenų rinkimą, bet ir reguliarias, lyginamąsias bei viešai prieinamas ataskaitas apie situaciją šalyje ir savivaldybėse.
2. Būtina numatyti aiškią veikimo tvarką tais atvejais, kai mokinio fizinio pajėgumo ar kitų su sveikata susijusių rodiklių rezultatai patenka į rizikos zoną. Tokiose situacijose informacija tėvams ir rekomendacijos turėtų būti teikiamos koordinuotai, bendradarbiaujant mokyklai, visuomenės sveikatos specialistui ir, prireikus, pirminės sveikatos priežiūros grandžiai.
3. Siūlytina inicijuoti vaikų ir paauglių fizinio aktyvumo, miego, streso, antsvorio ir psichologinės savijautos sąsajomis grįstą prevencijos kryptį, pripažįstant, kad fizinis aktyvumas yra svarbi kompleksinės sveikatos stiprinimo politikos dalis.
4. Sustiprinti sveikatos raštingumo ugdymą paauglių sveikatos priežiūros ir prevencijos programose.

3. Sporto agentūrai

Sporto agentūrai siūlytina sistemingiau orientuoti savo veiklą ne tik į sportinį meistriškumą, bet ir į platesnį vaikų fizinio aktyvumo didinimą.

1. Siūlytina prioritetą teikti ne vien jau sportuojantiems vaikams, bet į reguliarias judėjimo veiklas įtraukti ir fiziškai pasyvius, mažai motyvuotus ir socialiai pažeidžiamus vaikus. Lietuvos sporto universiteto mokslininkai pažymi, kad organizuotoje sporto veikloje dalyvaujantys paaugliai gerokai dažniau pasiekia aktyvumo rekomendacijas nei tie, kurie nedalyvauja. Todėl organizuoto sporto prieinamumo plėtra svarbi, bet ji turi apimti ir neaktyvių grupių įtraukimą.
2. Siūlytina finansuoti programas, kurios skatintų mokyklų, savivaldybių ir sporto organizacijų bendradarbiavimą, plėtojant po pamokų vykdomas, visiems mokiniams prieinamas, nebrangias ar nemokamas, neatrankines fizinio aktyvumo veiklas, ypač orientuotas į fiziškai pasyvius ir mažiau motyvuotus vaikus.
3. Tikslinga stiprinti fizinio ugdymo mokytojų kvalifikacijos tobulinimą, ypač bazinių judesių mokymo, traumų prevencijos, darbo su mažai motyvuotais mokiniais ir pažeidžiamomis grupėmis srityse.

4. Lietuvos Respublikos Seimui

Seimui siūlytina vaikų fizinį aktyvumą įtvirtinti kaip nuoseklios valstybės politikos prioritetą.

1. Siūlytina užtikrinti, kad fizinis aktyvumas teisėkūros ir biudžeto formavimo lygmeniu būtų vertinamas kaip sveikatos, švietimo ir demografinio tvarumo klausimas, o ne kaip antraeilė papildoma veikla.
2. Tikslinga inicijuoti ir remti sprendimus, kuriais būtų sudarytos prielaidos Vyriausybei parengti ir įgyvendinti nacionalinį tarpžinybinį vaikų fizinio aktyvumo veiksmų planą su aiškiais rodikliais, atsakomybėmis ir finansavimo mechanizmais.
3. Parlamentinės kontrolės lygmeniu siūlytina reguliariai vertinti, kaip įgyvendinamos vaikų fizinio aktyvumo stiprinimo priemonės nacionaliniu ir savivaldybių lygmeniu.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Vyriausybei siūlytina perimti politinę lyderystę ir sukurti realų tarpžinybinį valdymo modelį.

1. Pirmiausia reikalingas nacionalinis vaikų fizinio aktyvumo planas, kuris apimtų ŠMSM, SAM, Susisiekimo, Aplinkos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijas, Sporto agentūrą, savivaldybes ir savivaldybių visuomenės sveikatos biurus.
2. Tame plane turėtų būti nustatyti konkretūs nacionaliniai tikslai, susiję su mokinių fizinio aktyvumo didinimu, lyčių nelygybės mažinimu, aktyvių pertraukų plėtra, aktyvaus vykimo į mokyklą sąlygų gerinimu ir fiziniam aktyvumui palankios infrastruktūros prieinamumu.
3. Vyriausybei siūlytina užtikrinti, kad infrastruktūros, švietimo, sveikatos ir socialinės politikos priemonės būtų vertinamos kompleksiškai, atsižvelgiant į jų poveikį vaikų fiziniam aktyvumui.

6. Mokykloms ir jų steigėjams

Mokykloms ir jų steigėjams siūlytina pripažinti, kad problema kyla ne tik dėl per mažo mokinių judėjimo laiko, bet ir dėl nepakankamai palankios institucinės bei ugdymo kultūros, kurioje fizinis aktyvumas vis dar per dažnai vertinamas kaip mažiau svarbi ugdymo sritis. Tai pasireiškia menkesne mokinių motyvacija, ypač vyresnėse klasėse, ribotu dėmesiu tinkamam ugdymo organizavimui, netinkamomis erdvėmis fiziniam ugdymui ir ne visada užtikrinamomis kokybiško bei saugaus dalyvavimo sąlygomis.

Todėl mokyklos turėtų:

- sudaryti sąlygas aktyvioms pertraukoms ir judėjimui ne pamokų metu;
- gerinti mokyklos vidaus ir išorės erdvių patrauklumą bei pritaikymą mokinių judėjimui;
- užtikrinti, kad fizinis ugdymas vyktų tinkamomis sąlygomis, neperpildytose erdvėse, turint pakankamą inventorių ir saugią ugdymo aplinką;

- daugiau dėmesio skirti judesių kokybei, traumų prevencijai ir individualiai mokinių pažangai;
- fizinio ugdymo pamokose garantuoti reikiamą pagalbą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams;
- kryptingai dirbant su tėvais formuoti nuostatą, kad fizinis ugdymas yra visavertė ugdymo proceso dalis ir nepagrįstas nedalyvavimas fizinio ugdymo pamokose neturėtų būti toleruojamas.

Steigėjams tenka pareiga užtikrinti elementarias sąlygas: sporto sales, aikštynus, persirengimo patalpas, inventorių, saugias lauko erdves, triukšmo ir apkrovos valdymą.

7. Savivaldybėms

Savivaldybėms siūlytina didesnę dėmesį skirti teritorinių fizinio aktyvumo galimybių skirtumų mažinimui, kad vaikai, nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos, galėtų kuo vienodesnėmis sąlygomis judėti, sportuoti ir naudotis tam pritaikyta aplinka.

Siūlytina viešai lyginti savivaldybių rezultatus: fizinio pajėgumo testų rezultatus, mokinių dalyvavimą veiklose, aktyvaus keliavimo rodiklius, prieinamą infrastruktūrą.

8. Savivaldybių visuomenės sveikatos biurams (SVSB)

SVSB turėtų teikti ne tik informavimo, bet ir koordinavimo funkciją.

- Tikslinga identifikuoti mokyklas ir mokinių grupes, kuriose fizinis pasyvumas yra didžiausias, ir kartu su mokyklomis planuoti tikslines intervencijas.
- Siūlytina dalyvauti informuojant tėvus tais atvejais, kai mokinio rodikliai patenka į rizikos zoną.
- Siūlytina vykdyti sveikatos raštingumo stiprinimo programas bei bendradarbiauti su fizinio ugdymo mokytojais, didinant traumų prevencijos, miego, streso ir fizinio aktyvumo sąsajų supratimą.
- Be to, savivaldybių visuomenės sveikatos biurams tikslinga savivaldybėms teikti duomenimis grįstas įžvalgas ir siūlymus dėl prioritetinių intervencijų vaikų fizinio aktyvumo srityje.

9. Susisiekimo ministerijai

Susisiekimo ministerijai siūlytina aktyvų vaikų vykimą į mokyklą vertinti kaip reikšmingą kasdienio fizinio aktyvumo šaltinį ir šiai kryptiai skirti didesnę dėmesį transporto politikos priemonėse.

Tikslinga finansuoti saugių maršrutų į mokyklas plėtrą, gerinti pėsčiųjų ir dviračių infrastruktūrą prie ugdymo įstaigų ir skatinti sprendimus, kurie sudarytų sąlygas vaikams saugiai ir savarankiškai atvykti į mokyklą pėsčiomis ar dviračiu.

10. Aplinkos ministerijai

Aplinkos ministerijai siūlytina priimant teritorijų planavimo ir viešųjų erdvių formavimo sprendimus nuosekliau atsižvelgti į vaikų fiziniam aktyvumui palankios aplinkos kūrimą.

Siūlytina vertinti vaikų judumo kriterijus teritorijų planavimo dokumentuose, skatinti mokyklų aplinkos ir viešųjų erdvių pritaikymą aktyviam judėjimui bei sudaryti prielaidas saugioms, patrauklioms ir lengvai prieinamoms fizinio aktyvumo erdvėms gyvenamojoje aplinkoje.

Baigiamosios nuostatos

Vaikų fizinio aktyvumo stoka yra ne pavienė ugdymo ar laisvalaikio problema, bet kompleksinis visuomenės sveikatos, švietimo kokybės, socialinio teisingumo ir ilgalaikio valstybės tvarumo klausimas. Todėl, siekiant realaus pokyčio, būtina neapsiriboti pavienėmis iniciatyvomis ar deklaratyviu skatinimu. Reikalinga kurti nuoseklų, tarpžinybinį būdą koordinuojamą, aiškiomis atsakomybėmis ir rodikliais paremtą politiką, kuri užtikrintų vaikams kasdienes galimybes būti fiziškai aktyviems saugioje ir jų poreikiams pritaikytoje aplinkoje.

Parengta Nacionalinės sveikatos tarybos posėdžio, vykusio 2026 m. kovo 24 d., pranešimų ir diskusijų pagrindu

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Nacionalinei sveikatos tarybai,
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

2026-06- Nr. (10.2.4.1E-412)10-
į 2026-06-03 Nr. S-1756

Kopija
Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto
ministerijai
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo
ministerijai
Lietuvos savivaldybių asociacijai

DĖL NACIONALINĖS SVEIKATOS TARYBOS REKOMENDACIJŲ

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Ministerija) susipažino su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2026 m. birželio 3 d. raštu Nr. S-1756 persiūstomis Nacionalinės sveikatos tarybos teikiamomis rekomendacijomis dėl Lietuvos vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo ir Lietuvos mokinių fizinio aktyvumo gerinimo ir teikia atsakymą pagal kompetenciją.

Ministerija pritaria, kad siekiant sveikos visuomenės ateityje būtina skatinti ir didinti fizinį aktyvumą nuo mažų dienų, vaikams ugdyti judėjimo būtinybę bei sveikos gyvensenos svarbą bei vykdyti sveikatos rodiklių stebėseną. Siekiant pagrįstų sprendimų, svarbu sistemingai vertinti vykdomų intervencijų poveikį gyvensenos ir sveikatos rodikliams bei remtis mokslo įrodymais planuojant naujas prevencines programas.

Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvoje vykdoma nuosekli vaikų ir jaunimo sveikatos bei gyvensenos rodiklių stebėseną. Higienos institutas periodiškai vykdo mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos tyrimus, kurių metu renkami duomenys apie mokinių fizinį aktyvumą, mitybos įpročius, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą, emocinę savijautą ir kitus su sveikata susijusius gyvensenos rodiklius. Kasmetiniai leidiniai apie ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokinių sveikatą, rengiami remiantis Higienos instituto administruojamos Vaikų sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenimis. Taip pat vaikų ir jaunimo sveikatos rodikliai vertinami ir kitų nacionalinių bei tarptautinių tyrimų ir stebėsenos sistemų metu. Todėl manome, kad prioritetas turėtų būti skiriamas ne naujų stebėsenos mechanizmų kūrimui, bet esamų duomenų šaltinių koordinavimui, sistemingai rezultatų analizei ir viešinimui.

Informuojame, kad šiuo metu yra parengtas ir su suinteresuotomis institucijomis suderintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. spalio 8 d. įsakymo Nr. V-1153 „Dėl Mokinių, besimokančių pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, fizinio pajėgumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas (toliau – Aprašo projektas), kurio tikslas patikslinti ir suderinti

Aprašą su aktualiais sveikatos stiprinimo ir fizinio aktyvumo skatinimo principais, užtikrinant aiškesnį ir nuoseklesnį fizinio pajėgumo vertinimo reglamentavimą, vienodesnį jo taikymą ugdymo įstaigose. Aprašo projektu taip pat siekiama užtikrinti efektyvesnį mokinių fizinio pajėgumo vertinimo procesą ir duomenų panaudojimą visuomenės sveikatos stiprinimo tikslais.

Pažymėtina, kad dauguma mokinių (97,7 proc. (2024–2025 m. m.) turėjo pagrindinę fizinio ugdymo grupę ir galėjo pilna apimtimi dalyvauti fizinio ugdymo pamokose.

Vadovaujantis Mokyklų pripažinimo sveikatą stiprinančiomis mokyklomis ir aktyviomis mokyklomis tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. V-651/V-665 „Dėl mokyklų pripažinimo Sveikatą stiprinančiomis mokyklomis ir Aktyviomis mokyklomis tvarkos aprašo patvirtinimo“, mokyklos, siekiančios tapti sveikatą stiprinančiomis ar aktyviomis mokyklomis arba pratęsti šių statusų galiojimą, teikia nustatytos formos paraiškas. Šiuo metu yra 757 sveikatą stiprinančios ir 303 aktyvios mokyklos, kurios įgyvendina penkerių metų sveikatos stiprinimo programas ir fizinio aktyvumo skatinimo planus. Pasibaigus penkerių metų laikotarpiui, mokyklos teikia naujas paraiškas ir atnaujintas programas, užtikrindamos veiklos tęstinumą. Teigiamai įvertinus paraiškas, mokykloms suteikiami atitinkami statusai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos įstatymo 6 straipsniu, savivaldybės vykdo valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas, tame tarpe, sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymo įstaigose formavimas ir sveikatos stiprinimą (toliau – deleguotos funkcijos). Deleguotoms funkcijoms vykdyti savivaldybės steigia visuomenės sveikatos priežiūros biudžetines įstaigas – savivaldybių visuomenės sveikatos biurus (toliau – SVSB). SVSB savivaldybių bendradarbiavimo sutarties pagrindu turi teisę teikti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas ir kitų savivaldybių gyventojams. Lietuvoje įsteigtas 51 SVSB, teikiantis visuomenės sveikatos paslaugas Lietuvos gyventojams visose savivaldybėse. Informuojame, kad valstybės biudžeto speciali tikslinė dotacija valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms: visuomenės sveikatos priežiūrai savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, visuomenės sveikatos stiprinimui, visuomenės sveikatos stebėsenai patvirtinta Lietuvos Respublikos 2025–2027 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo 6 priede ir sudaro 30 227,0 tūkst. Eur.

Siekiant užtikrinti kvalifikacijos tobulinimo poreikius visuomenės sveikatos priežiūrą mokyklose vykdančioms specialistams, Higienos institutas vykdo 2022–2030 metų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo plėtros programos Pažangos priemonės Nr. 11-001-02-10-01 „Gerinti grėsmių bei rizikos sveikatai veiksnių valdymą“ projektą „Specialistų mokymas ir kvalifikacijos kėlimas“, finansuojamą Europos socialinio fondo lėšomis. Minėtų specialistų kvalifikacijos kėlimo poreikis ir reikalingų kvalifikacijos kėlimo programų sąrašas aptartas su Sveikatos apsaugos ministerijos, Higienos instituto ir Savivaldybių visuomenės sveikatos biurų atstovais. Šiuo metu rengiamos kvalifikacijos kėlimo programos, kurios bus organizuotos tiek kontaktiniu, tiek e-mokymų formatu.

Siekiant spręsti klausimą dėl kitų studijų kryptių įteisinimo, kurių studijas baigę specialistai galėtų dirbti mokyklose, Higienos institutas parengė studiją „Specialistų, vykdančių visuomenės sveikatos priežiūrą mokyklose, išsilavinimas ir tobulinimo poreikis“, kuri pristatyta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Higienos instituto, Savivaldybių visuomenės sveikatos biurų asociacijos, savivaldybių visuomenės sveikatos biurų, universitetų, vykdančių visuomenės sveikatos studijų krypties programas, atstovams dėl galimybės parengti kvalifikacijos tobulinimo modulį visuomenės sveikatos priežiūrą mokyklose vykdančioms specialistams. Ekspertų taryba, skirta ekspertinėms įžvalgoms dėl specialistų poreikio ir priėmimo į programas ir studijas pateikti, ir Nacionalinės sveikatos sistemos specialistų rengimo valstybinio užsakymo formavimo komitetas (toliau – VUK) Visuomenės

sveikatos studijų kryptiai 2025-2026 m. m. universitetams siūlė skirti 50 valstybės finansuojamų (toliau – vf) vietų, t. y., VUK užsakė priėmimą padidinti 10 vf vietų, neišskiriant vf vietų skaičiaus pagal programas, taip prisidedant prie specialistų poreikio valstybinio užsakymo formavimo.

Papildomai informuojame apie vykdomas gyventojų raštingumo didinimo veiklas nacionaliniu ir vietos lygmeniu:

1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija įgyvendina Sveikatos apsaugos ministro 2022 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. V-1802 „Dėl 2022–2030 metų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 11-001-02-10-01 „Gerinti grėsmių bei rizikos sveikatai veiksmų valdymą“ aprašo patvirtinimo“ patvirtintas priemones, skirtas kompleksinių integruotų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų plėtrai, specialistų mokymui, visuomenės sveikatos raštingumo didinimui.

2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2023 m. gegužės 30 d. įsakymu Nr. V-627 „Dėl regioninės pažangos priemonės Nr. 11-001-02-10-03 (RE) „Gerinti kokybiškų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą regionuose“ finansavimo gairių patvirtinimo“ patvirtintos regioninės pažangos priemonės finansavimo gairės. Šiai priemonei įgyvendinti numatyta lėšų suma sudaro 22 mln. Eur. Projektus planuoja regionų plėtros tarybos. Priemone siekiama stiprinti visuomenės sveikatą bei psichologinę gerovę ir atsparumą, kas apima sveikatos raštingumo temą.

Ministerija kartu su Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija bendradarbiauja peržiūrint ir tikslinant visuomenės sveikatos specialisto funkcijas ugdymo įstaigose. Ieškoma sprendimų kaip visuomenės sveikatos specialistai pagal kompetenciją galėtų bendradarbiauti su gyvenimo įgūdžių dalyko mokytoju, planuojant ir įgyvendinant Gyvenimo įgūdžių bendrąją programą.

Informuojame, kad Tarpžinybinė darbo grupė savirūpos organizavimui ugdymo įstaigose gerinti parengė rekomendacijas, kurių pagrindu parengtas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymas Nr. V-951 „Dėl elektroninės statistinės apskaitos formos Nr. E027-1 „Mokinio sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo“ pakeitimas, kuriuo bus nustatyta, kokia informacija, turi būti pateikta ugdymo įstaigai apie mokinio savirūpos poreikius.

Dėkojame Nacionalinei sveikatos tarybai už pateiktas rekomendacijas ir skiriamą dėmesį mokinių fizinio aktyvumo ir sveikatos stiprinimo temoms.

Sveikatos apsaugos viceministrė

Laimutė Vaidelienė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ŠVIETIMO IR MOKSLO KOMITETAS**

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (0 5) 209 6858 El. p. smk@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2026-06- Nr. S-2026-
Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai
Nacionalinei sporto agentūrai
Lietuvos savivaldybių asociacijai
Lietuvos mokyklų vadovų asociacijai
Lietuvos progimnazijų asociacijai
Lietuvos gimnazijų asociacijai
Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų asociacijai

Kopija:

Lietuvos sporto universitetui
Lietuvos fizinio ugdymo mokytojų asociacijai
Respublikinei ikimokyklinio ugdymo kūno kultūros pedagogų asociacijai

DĖL KOMITETO PROTOKOLINIO NUTARIMO

Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo ir mokslo komitetas (toliau – Komitetas), išklauses pranešimus 2026 m. gegužės 20 d. vykusioje diskusijoje „Vaikų fizinis aktyvumas: mokslas, politika ir realūs sprendimai“, 2026 m. birželio 5 d. posėdyje priėmė protokolinį nutarimą.

Siunčiame Komiteto posėdžio protokolo išrašą susipažinimui.

PRIDEDAMA. 2026-06-05 ŠMK išrašas dėl fizinio vaikų aktyvumo.adoc

Komiteto pirmininkė

Jurgita Šukevičienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ŠVIETIMO IR MOKSLO KOMITETAS

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2026-06-05 Nr. 106-P-17
Vilnius

<...>

7. SVARSTYTA. Dėl komiteto sprendimo po surengtos diskusijos „Vaikų fizinis aktyvumas: mokslas, politika ir realūs sprendimai“ (parlamentinė kontrolė) (5 priedas).

<...>

NUTARTA. Komitetas, išklausęs mokslininkų, politikos formuotojų ir praktikoje dirbančių specialistų pranešimus 2026 m. gegužės 20 d. vykusioje diskusijoje „Vaikų fizinis aktyvumas: mokslas, politika ir realūs sprendimai“ ir įvertinęs ekspertines bei praktines įžvalgas, **konstatuoja:**

1. Vaikų fizinio aktyvumo situacija Lietuvoje išlieka nepalanki – ilgalaikiai tyrimai rodo reikšmingą fizinio pajėgumo mažėjimą, ypač širdies ir kvėpavimo ištvermės srityje, kuri per kelis dešimtmečius sumažėjo iki kritinio lygio, o šaukiamojo amžiaus jaunuolių fizinis pajėgumas toliau prastėja.

2. Tik apie 15 proc. 11–19 m. mokinių pasiekia Pasaulio sveikatos organizacijos rekomenduojamą 1 valandos per dieną fizinio aktyvumo normą.

3. Fizinis aktyvumas yra kompleksinis reiškinys, turintis tiesioginę įtaką vaikų fizinei ir emocinei sveikatai, kognityviniams gebėjimams, mokymosi rezultatams ir rizikingo elgesio prevencijai, todėl negali būti vertinamas siaurai kaip sporto ar pavienių ugdymo veiklų klausimas. Vaikų fizinis pasyvumas taip pat yra ir nacionalinio saugumo klausimas, tiesiogiai veikiantis pilietinį pasirengimą.

4. Diskusijos metu patvirtinta, kad vaikų fizinio aktyvumo problema yra sisteminė, apimanti švietimo organizavimą, sveikatos politiką, savivaldybių galimybes, infrastruktūrą, socialinę aplinką ir šeimos vaidmenį.

5. Diskusijos metu identifikuota, kad fizinio aktyvumo skatinimas Lietuvoje dažnai išlieka fragmentuotas ir nepakankamai koordinuotas tarp skirtingų sektorių (švietimo, sveikatos, sporto, savivaldos).

6. Vaikų fizinio aktyvumo įpročius lemia ne tik pasiūla, bet ir mokyklos aplinka ir kultūra, veiklų patrauklumas, motyvacija, šeimos ir bendruomenės palaikymas.

7. „Aktyvios mokyklos“ modelio patirtis rodo, kad integruotas požiūris į fizinį aktyvumą (pamokų, pertraukų metu, popamokinėse veiklose ir mokyklos aplinkoje) yra veiksmingas, tačiau šiuo metu tik apie 17 proc. mokyklų dalyvauja šiame modelyje; reikšminga dalis mokyklų neturi pakankamų sprendimų specialiųjų poreikių vaikų įtraukimui; išlieka pedagogų kompetencijų stiprinimo poreikis.

8. Kariuomenės, savivaldybių ir kitų institucijų atstovų įžvalgos patvirtina, kad prastėjantis fizinis pasirengimas turi ilgalaikes pasekmes jaunimo sveikatai, socialinei gerovei ir pasirengimui

gyvenimui, o fizinio aktyvumo skatinimą riboja infrastruktūriniai, finansiniai ir koordinavimo iššūkiai.

Komitetas pažymi, kad:

1. Teigiamai vertintinos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos vykdomos ir planuojamos priemonės, įskaitant:

- fizinio aktyvumo integravimą į bendrąsias ugdymo programas kaip sveikos gyvensenos kompetencijos dalį;
- fizinio ugdymo dalyko nuoseklų įgyvendinimą visose ugdymo pakopose;
- nacionalinių fizinio aktyvumo programų plėtrą (įskaitant vaikų mokymo plaukti programą);
- 2026–2029 m. planuojamą nacionalinę fizinio aktyvumo programą, kuria siekiama įtraukti apie 40 000 vaikų ir 400 švietimo įstaigų;
- planus stiprinti mokinių fizinio pajėgumo stebėseną ir metodinę pagalbą mokytojams;
- žingsnius stiprinant bendruomenės balsą – sudaromą fizinio ugdymo dalyko tarybą, kuri taps platforma ekspertų ir mokytojų diskusijoms.

2. Sveikintinas gerųjų praktikų (pvz., „Aktyvios mokyklos“ modelio) plėtojimas ir institucijų bendradarbiavimas, tačiau pažymėtina, kad šios iniciatyvos turi būti nuosekliai plečiamos ir prieinamos visiems vaikams.

3. Nacionalinės sveikatos tarybos pateiktos rekomendacijos dėl vaikų fizinio aktyvumo gerinimo (pridedama) sudaro svarbų ekspertinį pagrindą ir atskleidžia sisteminę problemos pobūdį. Komitetas kviečia atsakingas institucijas atsižvelgti į šias rekomendacijas formuojant ir įgyvendinant valstybės politiką, ypač stiprinant tarpsektorinį bendradarbiavimą ir orientuojantis į išmatuojamus rezultatus.

Komitetas siūlo:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

1.1. inicijuoti ir įgyvendinti tarpžinybinį vaikų fizinio aktyvumo veiksmų planą, apimančią švietimo, sveikatos, sporto, infrastruktūros ir socialinę politiką, aiškiai apibrėžiant tikslus, rodiklius ir atsakomybes;

1.2. užtikrinti efektyvų institucijų bendradarbiavimą nacionaliniu ir savivaldybių lygmeniu;

1.3. siekti fizinio aktyvumo skatinimą išlaikyti kaip vieną iš valstybės strateginių prioritetų teisėkūros procesuose.

2. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai:

2.1. stiprinti fizinio aktyvumo vietą bendrojo ugdymo sistemoje, užtikrinant kokybišką ir patrauklų fizinį ugdymą;

2.2. skatinti fizinio aktyvumo integravimą į visą mokyklos dieną (aktyvios pertraukos, judrios veiklos, aktyvus atvykimas į mokyklą);

2.3. stiprinti fizinio ugdymo mokytojų kompetencijas, metodinę pagalbą ir motyvavimo mechanizmus;

2.4. atsižvelgiant į Respublikinės ikimokyklinio ugdymo kūno kultūros pedagogų asociacijos (RIUKKPA) pateiktą siūlymą, įvertinti galimybes stiprinti fizinio aktyvumo ugdymą ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose, įskaitant fizinio ugdymo specialistų įtraukimą, siekiant ankstyvame amžiuje formuoti vaikų judėjimo įpročius ir fizinį raštingumą;

2.5. toliau tobulinti mokinių fizinio pajėgumo stebėsenos sistemą, kad ji taptų vertingu įrankiu tėvams ir specialistams laiku reaguoti į vaiko sveikatos rodiklių pokyčius;

2.6. bendradarbiaujant su Sveikatos apsaugos ministerija, peržiūrėti atleidimo nuo fizinio ugdymo pamokų tvarką, skatinant vaikų įsitraukimą per pritaikytas judėjimo formas.

3. Nacionalinei sporto agentūrai:

- 3.1. didesnę dėmesį skirti fiziškai neaktyvių vaikų įtraukimui;
- 3.2. plėtoti prieinamas, neatrankines fizinio aktyvumo veiklas mokyklose ir bendruomenėse.

4. Savivaldybėms:

- 4.1. stiprinti švietimo, sporto ir sveikatos sektorių bendradarbiavimą;
- 4.2. užtikrinti fizinio aktyvumo infrastruktūros prieinamumą bendruomenėms po pamokų ir savaitgaliais, remiantis jau egzistuojančiais geraisiais pavyzdžiais (pvz., Vilniaus miesto savivaldybės praktika).

5. Mokykloms ir jų steigėjams:

- 5.1. kurti aktyviam judėjimui palankią mokyklos aplinką;
- 5.2. užtikrinti kokybiškas fizinio ugdymo sąlygas;
- 5.3. stiprinti mokinių motyvaciją ir fizinio aktyvumo kultūrą mokyklos bendruomenėje;
- 5.4. aktyviau įtraukti tėvus į fizinio aktyvumo skatinimą.

Komitetas įsipareigoja:

1. Tęsti parlamentinę kontrolę vaikų fizinio aktyvumo srityje.
2. Diskusijoje išsakytas įžvalgas naudoti rengiant tolesnes teisėkūros ir politikos iniciatyvas.
3. Siekti, kad vaikų fizinis aktyvumas būtų įtvirtintas kaip viena iš prioritetinių valstybės politikos kryptių.

Pritarta bendru sutarimu (dalyvavo 9 iš 12 Komiteto narių).

Posėdžio pirmininkė

Jurgita Šukevičienė

Posėdžio sekretorė

Deimantė Žegunė

Išrašas tikras

Švietimo ir mokslo komiteto biuro padėjėjas

Matas Kazlauskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01124 Vilnius, tel. + 370 5 219 1225, el. p. smmin@smsm.lt, <https://smsm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT43 4040 0636 1000 2196, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, finansų įstaigos kodas 40400

Nacionalinei sveikatos tarybai
Lietuvos Respublikos
Vyriausybės kanceliarijai

2026- - Nr.

Kopija
Lietuvos Respublikos sveikatos
apsaugos ministerijai
Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministerijai
Lietuvos Respublikos Seimo
kanceliarijai
Lietuvos savivaldybių asociacijai

DĖL NACIONALINĖS SVEIKATOS TARYBOS REKOMENDACIJŲ, PARENGTŲ 2026 M. KOVO 24 D. POSĖDŽIO PAGRINDU

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – Ministerija), gavusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2026 m. birželio 3 d. raštą Nr. S-1756 ir įvertinusi Nacionalinės sveikatos tarybos (toliau – Taryba) teikiamas rekomendacijas dėl Lietuvos vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo ir Lietuvos mokinių fizinio aktyvumo gerinimo, dėkoja Tarybai už dėmesį, skirtą Lietuvos vaikų ir jaunimo sveikatai ir teikia atsakymą pagal kompetenciją.

Ministerija sutinka, kad siekiant sveikos visuomenės ateityje būtina skatinti ir didinti fizinį aktyvumą, fizinį raštingumą nuo mažų dienų, vaikams diegti judėjimo būtinybę bei sveikos gyvensenos svarbą. Švietimo sistemos siekiamybė iš esmės yra užkoduota bendrosiose ugdymo programose – kad mokinys pamokose ir neformaliajame sportiniame švietime įgytų ne tik ar ne vien motorinių įgūdžių, bet, svarbiausia – suvokimą, kad aktyviai ir sveikai gyventi svarbu nuolatos, kad fizinis aktyvumas ir bendra žmogaus sveikata yra susiję.

Įgyvendinant bendrąsias programas, be kitų mokiniui visapusiškam ugdymui svarbių kompetencijų, ugdomasi ir emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija, kuri svarbi siekiant padėti mokiniams suprasti, kad asmens fizinė ir psichinė sveikata yra vertybė, lemianti asmens ir visuomenės gerovę bei gyvenimo kokybę. Kompetencijos ugdomos visų bendrųjų programų turiniu. Jų ugdymosi rezultatai nurodyti mokomųjų dalykų pasiekimų raidos aprašuose.

Visos bendrosios programos suskirstytos į dalykų grupes. Viena iš dalykų grupių yra fizinis ir sveikatos ugdymas, į kurią įeina tokie mokomieji dalykai kaip fizinis ugdymas ir gyvenimo įgūdžiai. Fizinio ugdymo dalykas skirtas puoselėti mokinių sveikatą ir fizinį pajėgumą, ugdyti tolesniam prasmingam ir aktyviam gyvenimui šiuolaikinėje visuomenėje būtinas palankaus sveikatai

fizinio aktyvumo kompetencijas. Apie sveiką gyvenseną, aktyvumo naudą su mokiniais kalbama ne tik fizinio ugdymo pamokose, daug dėmesio sveikatos temoms skiriama ir gyvenimo įgūdžių pamokose, kuriose mokiniai ugdomi sveikos gyvensenos nuostatas, mokosi saugoti savo ir kitų sveikatą ir gyvybę. Gyvenimo įgūdžių pamokos yra privalomos 5 kl. – II gim. kl. mokiniams arba integruotos (1–4 kl.) su kitais dėstomais dalykais, pvz., visuomeniniu ugdymu pradinukams.

Taip pat norisi pažymėti, kad Lietuvos higienos normoje HN 21:2017 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-773, pabrėžiama, kad pertraukos mokyklose yra skiriamos mokiniams pailsėti, pavalgyti ir fiziniam aktyvumui, tad mokiniai skatinami būti fiziškai aktyvūs ne tik fizinio ugdymo pamokų metu, bet ir pertraukų.

Ministerija, suprasdama, kad mokyklos vaidmuo itin svarbus, siekiant, kad vaikai suprastų fizinio aktyvumo ir sveikatos stiprinimo naudą, paprašė Nacionalinės švietimo agentūros sudaryti fizinio ugdymo dalyko tarybą, kuri veiktų kaip platforma fizinio ugdymo mokytojams ir ekspertams diskutuoti ir teikti siūlymus Ministerijai dėl fizinio ugdymo bendrosios programos tobulinimo, dėl mokinių fizinio aktyvumo skatinimo ir pan. Taip pat Ministerija, girdėdama fizinio ugdymo mokytojų įvardintus iššūkius, paprašė Nacionalinės švietimo agentūros parengti fizinio ugdymo mokytojams metodines rekomendacijas, kurios suteiks mokytojams praktinių pavyzdžių, kaip organizuoti fizinio ugdymo pamokas, ypač kai jose dalyvauja įvairaus fizinio pajėgumo ar įvairių poreikių turintys mokiniai, pateiks rekomendacijas dėl mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo, dėl grįžamojo ryšio mokiniams ir jų tėvams teikimo.

Atkreipiamo dėmesį, kad vadovaujantis Mokinių, besimokančių pagal bendrojo ugdymo programas, mokyklos lankomumo užtikrinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-1112 5.2 papunkčiu, mokinio tėvų (globėjų, rūpintojų) arba pilnamečio mokinio prašymu, nurodžius priežastis, mokykla gali pateisinti pavienes pamokas, kuriose mokins nedalyvavo dėl svarbių asmeninių priežasčių (pateisinamų pavienių pamokų skaičių per pusmetį (ar trimestrą) nustato mokykla). Tačiau šis švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymas nustato mokinių praleistų mokymosi dienų ir (ar) pamokų pateisinimo galimybes, kai mokinio fiziškai nėra ar nebus mokykloje. Kai mokins fiziškai dalyvauja pamokoje, tačiau fizinio ugdymo dalyko atveju nesportuoja, vadovaujamas 2025–2026 ir 2026–2027 mokslo metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrųjų ugdymo planų 97.10.3 papunkčiu, kuriame nurodoma, kad dėl sveikatos ir laikinai nedalyvaujantiems pamokoje dėl ligos siūlomos kitokios veiklos (pvz., stalo žaidimai, šaškės, šachmatai, siūlomi užsiėmimai bibliotekoje, konsultacijos, socialinė veikla ir pan.). Nacionalinio lygmens dokumento, kuris nusakytų, kas gali atleisti mokinių nuo fizinio ugdymo pamokų, kai mokins fiziškai dalyvauja pamokoje, tačiau nesportuoja, apibrėžti nacionaliniu lygmeniu būtų sudėtinga, nes mokinių nesportavimo fizinio ugdymo pamokoje priežastys gali būti labai individualios ir (ar) asmeniškai jautrios, todėl Ministerija kiekvienai mokyklai rekomenduoja tai nusimatyti savo vidaus tvarkos dokumentuose.

Mokinių fizinis aktyvumas skatinamas ir įvairiais kitais būdais: darželiai, mokyklos, klasės turi galimybes dalyvauti įvairiuose fizinio aktyvumo projektuose, programose, žaidynėse, pavyzdžiui, kasmet 14–16 tūkst. antrų klasių mokinių (apie pusę visų antrojų) dalyvauja nacionalinėje fizinio aktyvumo programoje, skirtoje mokėti vaikus plaukti ir saugiau elgtis vandenyje ir prie vandens. Numatoma tobulinti šios programos įgyvendinimą ir plėsti jos apimtį. Kasmet, visų mokslo metų laikotarpiu, vyksta Lietuvos mokyklų žaidynės, kuriose dalyvauja apie 200 tūkst. mokinių. Nuo 2024 metų įgyvendinama iniciatyva „Įkvėpti judėti mokykloje“, skirta bendrojo ugdymo mokyklų ir sporto šakų federacijų bendradarbiavimui: mokyklos gali patogiai, specialioje platformoje rasti federacijų pateiktus pasiūlymus apie galimybę jų treneriams, sportininkams atvykti į mokyklas ir supažindinti mokinius su atitinkama sporto šaka, ją išbandyti. Mokiniai taip pat kviečiami apsilankyti federacijų organizuojamose sporto varžybose ir ne tik stebėti varžybas, bet ir patys pagelbėti jas vykdančioms, o tai suteikia jiems reikalingų organizacinių-vadybinių sporto įgūdžių.

Šioje platformoje taip pat skelbiama federacijų parengta metodinė informacija apie sporto šakas, taisykles, treniravimo metodiką ir pan., kuria patogiausiai gali pasinaudoti fizinio ugdymo mokytojai.

Pažymėtina, kad fiziškai aktyvesnė visuomenė yra vienas iš šios Vyriausybės programos prioritetų. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane numatyta įtraukti daugiau gyventojų į organizuotas fizinio aktyvumo veiklas – tai bus daroma finansuojant fizinio aktyvumo projektus bei inicijuojant naujas fizinio aktyvumo programas ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams. Kasmet yra skelbiami ir valstybės lėšomis finansuojami Sporto rėmimo fondo projektų konkursai, skirti regioninėms, nacionalinėms fizinio aktyvumo veikloms bei sporto bazių pagerinimui. 2024 metais buvo finansuoti projektai, kurių dalis atitiko vaikų fiziniui aktyvumui skatinti skirtą prioritetą (*„nemokamos, reguliarios, vidutinio ir / ar didelio fizinio aktyvumo veiklos, skirtos vaikų fiziniui aktyvumui didinti. Ne mažiau kaip 75 procentų projekto dalyvių yra vaikai (iki 18 metų). Jei projekto veiklose dalyvauja kitų amžiaus grupių atstovai (pvz., šeimos nariai), jie fizinio aktyvumo veiklose kartu su vaikais turi dalyvauti tuo pačiu metu ir toje pačioje veikloje“*) bei specialųjį vertinimo kriterijų, pagal kurį kartu su vaikais dalyvauja ir šeimos nariai (*„projekto fizinio aktyvumo veiklose (ne mažiau nei 50 procentų projekto veiklų) kartu su vaikais dalyvauja jų šeimos nariai (ne mažesnis nei 25 procentų unikalių šeimos narių dalyvių skaičius veiklose). <...>“*). Planuojama, kad bus pradėta nauja nacionalinė fizinio aktyvumo programa, skirta vaikų (ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus) fizinio aktyvumo skatinimui.

Jau daugiau nei 10 metų Lietuvoje neformalusis vaikų švietimas (toliau – NVŠ) finansuojamas ne tik savivaldybių, bet ir valstybės biudžeto lėšomis (NVŠ krepšelis). Šiam tikslui 2025 ir 2026 m. skirta po 25 mln. eurų. Populiariausios mokinių pasirenkamos sporto krypties NVŠ programos, kurias kasmet renkasi daugiau nei pusė visų NVŠ krepšeliu besinaudojančių 1–12 klasių mokinių. Bendras dalyvavimas NVŠ siekia virš 80 proc. mokinių.

Norisi pažymėti, kad Ministerija kartu su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – SAM) nuolatos bendradarbiauja ir kartu siekia stiprinti mokinių fizinį raštingumą. Kartu su SAM aptartos visuomenės sveikatos specialisto funkcijos, kurios įpareigotų visuomenės sveikatos specialistą pagal kompetenciją bendradarbiauti su gyvenimo įgūdžių dalyko mokytoju planuojant ir įgyvendinant Gyvenimo įgūdžių bendrąją programą. Taip pat bendradarbiaujama tikslinant mokinių fizinio pajėgumo nustatymo tvarkos aprašą siekiant užtikrinti efektyvesnį mokinių fizinio pajėgumo vertinimo procesą ir duomenų panaudojimą visuomenės sveikatos stiprinimo tikslais.

Apibendrinami informaciją ir atsižvelgdami į pateiktas rekomendacijas, dar kartą dėkojame Tarybai už skiriamą dėmesį mokinių fizinio aktyvumo ir sveikatos stiprinimo temoms. Ministerija yra suinteresuota, kad mokiniai mokykloje ugdytųsi kompetencijas ir gebėjimus, kurie svarbūs siekiant padėti mokiniams suprasti judėjimo naudą, sveikos gyvensenos įpročius ir leistų sportuoti teisingai, keltų motyvą, formuotų įprotį, t. y. didintų mokinių fizinį raštingumą.

Švietimo, mokslo ir sporto viceministras

Jonas Petkevičius

Laura Bražionienė, tel.+ 370 661 05 361, el. p. Laura.Brazioniene@smsm.lt

Inga Gerulskienė, tel. +370 682 78 942, el. p. Inga.Gerulskiene@smsm.lt

Aušra Birietienė, tel. +370 664 46 081, el. p. Ausra.Birietiene@smsm.lt

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Gedimino pr. 11 (2026-06-26 23:03:45)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL KOMITETO PROTOKOLINIO NUTARIMO
Dokumento rūšys	Raštas
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-06-25 Nr. S-2027
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2026-06-26 Nr. G-2026-6232
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Suderinimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Giedrė Ulytė, patarėja
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-06-25 14:07:48 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	EE,SK ID Solutions AS,2.5.4.97=#0c0e4e545245452d3130373437303133, SK ID Solutions EID-Q 2024E
Sertifikato galiojimo laikas	2026-05-21 18:43:44–2029-05-20 18:43:43
Parašo paskirtis	Suderinimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Ieva Kačinskaitė-Urbonienė, Ministro Pirmininko patarėjas
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-06-25 15:45:21 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	SK ID Solutions EID-Q 2021E,2.5.4.97=#0c0e4e545245452d3130373437303133,SK ID Solutions AS,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2024-11-13 16:57:13–2029-11-13 23:59:59
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Eglė Neciunskienė, grupės vadovė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-06-25 16:52:39 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-06-25 16:52:57 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	EID-SK 2016,2.5.4.97=#0c0e4e545245452d3130373437303133,AS Sertifitseerimiskeskus,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2023-04-05 13:50:29–2028-04-03 23:59:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Dokumentų\, informacijos ir veiklos procesų valdymo informacinė sistema (DIVIS)
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-06-25 16:57:45 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA-2,RCSC,VI Registru Centras - i.k. 124110246,LT

Sertifikato galiojimo laikas	2024-12-18 13:02:46–2027-12-18 13:02:46
Parašo paskirtis	Gauto dokumento registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Seimo kanceliarija, Dokumentų valdymo sistema
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-06-26 08:16:02 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA-2,RCSC,VI Registru Centras - i.k. 124110246,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2025-02-26 13:16:36–2028-02-26 13:16:36
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	4
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų informacijos ir veiklos procesų valdymo informacinė sistema DIVIS, versija 3.5.76.2.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2026-06-26 23:03:45)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2026-06-26 23:03:45 atspausdino Matas Kazlauskas
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-